

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *A budapesti lakások főbérlői foglalkozásokról szerint*

Forrás:

Magyar Nemzet

Npn.

(Hely)

1942 VIII. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1923"

Személy

Helyszám

A budapesti lakások főbérlői foglalkozások szerint

Budapesten a múlt év elején a népszámláláskor 285.000 önálló lakást írtak össze; ezek közül a lakások közül 155.000 legfeljebb egy szobát „számlált”, s 1323 lakás csak konyhából állott.

A 285.000 lakás ugyanannyi főbérlő lakót is jelent, természetesen azokat is ideszámítva, akik a maguk házában laknak, mint tulajdonosok. A lakások főbérlőinek vagy családfőinek megoszlása már némi világot vet a főváros társadalmi szerkezetére. A legnagyobb homogén tömeget ebben a több mint negyedmillió családban, akiknek a főbérlőből következtetve már megvan a saját maguk önálló létalapja, az ipari és közlekedési, valamint a bányász munkásság alkotja: 86.930 ilyen munkásnak van főbérlői lakása a fővárosban. Ez majdnem egyharmadrésze a főbérlői lakásoknak. Nagyon érdekes, hogy 1935 óta ennek a rétegnek a jelentősége csökkent, akkor a főbérlői lakásoknak még 32,7%-a volt ennek a munkásrétegnek a kezén. Ez a szám még nem mutatja meg ennek a rétegnek a főváros lakosságában való jelentőségét, mert hiszen a munkásrétegből csak minden harmadiknak van

lakása akkor, amidőn az önállóak között minden 100-ból 60-nak, a tisztviselők között pedig 77-nek van főbérlői lakása.

A 285.000 lakásból a munkások összesen 126.418 lakást foglalnak le főbérlői formában. A kereskedésekben kiszolgáló személyzetről külön is megtudjuk, hogy közülük 11.408 került már az önálló lakás életszintjére. A közszolgálati, rendőri, vállalati altisztek közül csaknem 19.000 lakik önálló lakásban, a nyugdíjas segédszemélyzetet pedig 3463 főbérlői lakás képviseli.

Az önállóak közül 51.016-nak, de ha az egyéb és ismeretlen foglalkozásúakat ideszámítjuk, akik 28.310 lakásban laknak főbérlőkként, akkor 79.326-nak van főbérlői lakása, a magántisztviselők közül pedig 30.730, köztisztviselők közül 27.550 és nyugdíjas tisztviselők közül 21.302 él saját főbérlői lakásában. A tisztviselőréteg tehát csaknem kereken 80.000 főbérlői lakást foglal el. Feltűnő itt a nyugdíjas tisztviselők nagy arányszáma. Valószínű, hogy a nyugdíjasok fővárosba való tödulása a gyermekneveléssel függ össze. Mindenestre úgy tűnik fel, mintha a de-

centralizációnak ezen a ponton kínálkoznék lehetősége. Nehéz megérteni, hogy a nyugdíjas elem éppen a fővárosban érezné magát a legjobban. Lakásra alkalmas, szép-vidékű vidéki városainknak és egészséges vidéki tájainknak itt nagy lehetőségek kínálkoznának.

Önállóak és szabadfoglalkozásúak

A különböző társadalmi rétegek életszintjét különböző nagyságú lakások jellemzik. Az önállóak különböző elemei más-más életszinten élnek. A birtokosok például, akik a fővárosban laknak, a leggazdagabb birtokos-elemből kerülnek ki, abból, amelyik megengedhetné magának azt a fényűzést, hogy ne birtokán, hanem a fővárosban lakják, vagy inkább, hogy vidéki birtoka mellett a fővárosban is tartson éves lakást. A statisztika azonban azt mutatja, hogy az ittlakó birtokosoknak és bérlőknek az egyötödre sze egyszerű lakásban, másik egyötöd kétszobás és a harmadik háromszobásban helyezkedik el: korántsem valami fényűző életszint. De ez mégis irigylésre méltó állapotot jelent például az önálló iparosokhoz képest, akik közül 43%-nak csak kétszobás lakásra telik és 37%-nak, aki már jobb sorsban van, még mindig csak kétszobás lakásra telik. Az önálló iparosok 80%-a tehát legfeljebb kétszobás lakást bérel és az is bizonyos, hogy

éppen ezekben a kislakásokban található a legtöbb albérlőt és ágyrajárót. Az önálló kereskedők helyzete valamivel jobb: közülük csak 20,1% lakik egyszobás lakásban, 38,2% kétszobásban, tehát nem négyötöd rész, csak kétharmadrész lakik, ami már egész lépcsőt jelent a társadalmi emelkedés útján. Még magasabb szinten élnek az értelmiségi szabadfoglalkozásúak: orvosok, mérnökök, ügyvédek, művészek, írók. Az ő csoportjukban azok közül, akiknek főbérlői lakásuk van — mert nagyon soknak nincsen —, csak 14,3% lakik egyszobás lakásban és nem több, mint 24,8%, tehát kereken egynegyedrész kétszobásban. A háromszobások aránya már 27,5% és négyzobás lakásban lakik közülük minden ötödik főbérlő. Az ő soraikban tehát minden 10 főbérlő közül csak 4 lakik legfeljebb kétszobás lakásban, mikor az ugyancsak önálló piaci árusok és kofák között ezeknek az aránya 94,8% s az önálló közlekedési vállalkozók, fuvarosok között sem sokkal kevesebb ennél. Miután az ismeretlen és egyéb foglalkozásúakat szintén ehhez a csoporthoz, vagyis az önállóakhoz soroltuk, abból indulva ki, hogy a népszámlálásnál a legkönnyebb éppen annak a megállapítása, hogy ki áll alkalmaztatásban és ki nem, ebben az önálló csoportban szintén kétharmadrész lakik egyszobás lakásban és 23,5% kétszobásban, tehát legfeljebb kétszobás

szobásban összesen minden 10 főbérlő közül 9.

Tisztviselők, nyugdíjasok, munkások

A tisztviselő-réteg sorsa jobb az önállókénál: a magántisztviselők a kereskedőkkel élnek egy szinten s náluk is minden 10 főbérlő közül 7 lakik legfeljebb kétszobás lakásban, a köztisztviselőknél ellenben ezeknek már csak alig 60%-a, de azt is mondhatjuk, még mindig 60%! Ez azonban egyúttal a korkérdéssel is összefügg. Természetes, hogy a fiatal tisztviselő nem kezdi nagy lakásban; ezt mutatja az is, hogy a nyugdíjas tisztviselők lakásai aránylag jóval nagyobbak, mint azoké, akik még munkában vannak. Náluk csak 16%, azaz csak minden hatodik nyugdíjas tisztviselőt találunk egyszobás lakásban s 39,1%-ot kétszobásban, tehát a különbség közöttük és a dolgozó köztisztviselők között annyi, hogy kétszobásban egyforma arányuk lakik, de a nyugdíjasok között annyival bérelnek többet nagyobb lakást, mint amennyivel kisebbet. Az állag felfelé toldott el.

A munkásság egyes csoportjai között a legrosszabbul a mezőgazdasági munkásokat találjuk, még a fővárosban is. Közülük ugyanis 98% lakik egy- vagy kétszobás lakásban és csak 2% ennél nagyobb-

ban. Meglepő módon a *közhivatali altisztek* is hasonló nagyságú lakásokat bérelnek, de náluk valamivel kevesebben vannak egyszobás lakásban és többen kétszobásban. Sőt az *ipari munkásság* is ugyanezeket a lakásokat tölti meg: csak egy árnyalattal kedvezőbb megoszlással, mint az östermelő munkásoké. Aránylag a legjobb helyzetben a kereskedelmi alkalmazottakat, az *elárusítókat* találjuk, akik már közelednek a tisztviselői életszint felé. Közülük azonban még mindig több mint a fele egyszobás lakást bérel és több mint egyharmadrész kétszobást. Összesen 11.1%-nak jut ennél nagyobb lakás közülük.

A fővárosi főbérleti lakások általában nagyon alacsonynak mutatják a fővárosi lakosság életszintjét. S ezen *nem is annyira a lakásépítési politika segíthet*, mint inkább az a *bérlőpolitika*, amely megengedi, hogy mindenki munkája értékének megfelelően és emberi méltóságához illő körülmények között élhessen. A munkaképes korban levők számának mostani rohamos hanyatlása, a rendelkezésre álló szabad munkaerő tömegének apadása és a szakadatlanul növekvő termelési igények most hozzák meg a dolgozók számára is azt a megbecsülést, amit eddig és különösen a gazdasági világválság, vagyis az átmeneti túlnépesedés korszaka alatt a gazdasági sors megtagadott, sőt még is vont tőlük.